

SZAKÁLL LÁSZLÓNÉ

Megemlékezés a Révész István Helytörténeti Gyűjtemény kezdeteiről és húsz éves történetéről

A történet közel 45 éve indult. A helytörténet, honismeret fogalma nem szerepelt sem a felsőgödi neveltetésben, sem a váci diákéveimben. Tanári pályám 1955 őszen kezdődött a gyártelepi 3. sz. Ált. Iskolában ének-történelem szakosként. 1956-ban házasságkötéssel kerültem Dunakeszi falusi jellegű szívébe, csöppentem a paraszti élet miliójébe. Az 1960-as évek végén az úttörőmozgalom mottója a „Nem térkép e táj” volt. A feladat teljesítése döbbsített rá a helytörténet ismeretének fontosságára. Valamit tenni kell! – indult el buzgalmam. A kiállításhoz ismeretet, tárgyakat kell gyűjteni. E gondolat vezetett M. Tóth Mari néni padlására 1969-ben, ahonnan lehoztam és megkaptam az elsőként gyűjtött kedvenc tárgyakat, a víztároló, cserépmázás csörgőkorsót és a nagylábú, fa krumplinyomót.

A hetvenes években a Hazafias Népfront is indított helytörténeti kutatásokra buzdító akciót. 1978-ban a városi bizottság megalakította a Helytörténeti Klubot. 1979. január 1-től a 3. Számú (ma Bárdos Lajos) Általános Iskola igazgatója lettem, s így az addigra összegyűlt dolgok a lakásomból az iskolába kerülhettek. A Népfront akkori titkára, Antal János (volt tanítványom) összehívta a cserfes, idős parasztasszonyokat, akiket kolléganőimmel (Torma Gyözőné és Terbe Józsefné) együtt érdeklődő szorgalommal, több alkalommal is meghallgattunk, kérdéseinkre adott válaszaikat rögzítettük. Iskolánkban helytörténeti szakkört indítottunk. Iskolák közötti vetélkedőket rendeztünk, melyeket kiállításokkal kötöttünk össze, minden alkalommal más-más színhelyen: iskolánkban, Kőrösi iskolában, József Attila Művelődési Központban, Konzervgyár ebédlőjében vagy a Városi Könyvtárban.

Helytörténeti vetélkedő 1980-ban

A kiállított eszközöket, öltözék darabokat, fotókat, régi iratokat kezdetben kölcsön kaptuk, később azonban adományként hozzánk kerültek. Kis idő múltán tárolókat csináltathattam az iskola aulájában. Így a gyűjtemény (az iskola történettel együtt) 1984-ben közszemlére került a 3. sz. Általános Iskolában.

1983-ban a városban létrejött a Dunakeszi Baráti Kör. Ebből alakult meg 1989 nyarán Hámor József elnökletével a Városvédő és Városszépítő Egyesület

Az 1984-es kiállítás a 3. sz. (ma Bárdos Lajos) Általános Iskola aulájában

1994 nyarán 39 év szolgálattal nyugdíjba vonultam. A gyűjteményt az elnök jóvoltából a Városvédő Egyesület befogadta, majd helyet biztosított neki a Szent István utca 25. sz. alatti magántulajdonban levő épületben. Ez 1994. november 25-én történt, innen számítjuk a 20. évfordulót.

A gyűjtemény első otthona a Szent István utca 25. alatt

A házat hamarosan eladták, s a helytörténeti gyűjteményt 1995. március 15-én a Fő út 110. szám alatt, az önkormányzat tulajdonában levő volt családi házban nyitottuk meg. A ház rendbetétele Hámor József elnök képviselői tiszteletdíjából és a vállalkozók munkafelajánlásából vált valóra. Működtetésének feladata, könyvelése Dányi Miklósról, minden egyéb munka (a Nyugdíjas Klub ügyeleti tagjainak segítségével) rám várt.

A gyűjtemény második otthona a Fő úton

A gyűjtemény „önálló-házass” megnyitása a város polgárainak, lakosainak bizalmát megnövelte. Már régi bútorokat is kaptunk. Üvegtárolóba került Béki Lajosné Terus néni parasztruha-varrónő által készített Keszi babák „lakodalmas menete”.

2001-ben a gyűjtemény felvette Révész Istvánnak, a püspökké lett egykori dunakeszi plébánosnak nevét. A bemutatott anyag kiegészült az általam kivitelezett tablókkal: Alag és a Lovaregylet, Dunakeszi MÁV lakótelep és MÁV Főműhely és az 56'-os események helyi története. 2008-ra Csoma Attila, Szőke Kálmánné, Vörös István és mások segítségével elkészült a gyűjtemény közel 8000 regisztrált adatot tartalmazó leltára (iratok, kéziratok, öltözék és használati tárgyak, fotók, szakrális tárgyak stb.).

Béki Lajosné, Terus néni a Keszi-babákkal

A helytörténeti gyűjtemény (melynek létezése bekerült az országos kiadványokba is) segíti a Dunakeszi Helytörténeti Szemle című lap munkáit, felkészíti a városi védtelkő résztvevőit, tárlatvezetést nyújt a tanulói és felnőtt csoportoknak, továbbá segítséget nyújt a felsőfokú hallgatók dolgozatainak elkészítéséhez is.

Kiállítási tárgyak, valamint a Szőke Kálmánné által berendezett konyha a Fő úti gyűjteményben

2012. szeptember 29-én a gyűjtemény a Szt. István u. 48. szám alatt álló „Kántorházba” költözött. Noha a hely itt sem elegendő, de mégis stílszerűen a város szívébe, a legősibb színhelyre került. Az új otthon falán a Tóth Mariska Hagyományörző Alapítvány 2014 novemberében emléktáblát is elhelyezett.

A gyűjtemény új helye, a Szent István u. 48. alatt

Az önkormányzat által fenntartott gyűjtemény várja a tanulócsoportok és felnőttek látogatását. Nyitva tartás: csütörtök 13-17, vasárnap 10-16 óráig. Bejelentkezés, időegyeztetés szükséges.